

MINISTERUL CULTURII

ORDIN

Nr. 2071 din 30.06.2000

În temeiul prevederilor art. 10 alin e) și 14 alin d) din Ordonanța Guvernului nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, și ale Hotărârii Guvernului nr. 134/1998 privind organizarea și funcționarea Ministerului Culturii,

Ministrul culturii emite prezentul

ORDIN

Art. 1. Se instituie Regulamentul de organizare a săpăturilor arheologice din România cuprins în anexa, parte integrantă a prezentului ordin.

Art. 2. Direcția Generală Patrimoniul Cultural Național, Direcția generală legislație, Management, Relații cu Societatea Civilă și Serviciul Arheologie vor aduce la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

ION CARAMITRU,
MINISTRUL CULTURII

Anexa

Regulamentul de organizare a săpăturilor arheologice din România

În vederea asigurării unei cât mai eficiente protecții și valorificării a patrimoniului arheologic din România, Comisia Națională de Arheologie instituie prezentul **Regulament al săpăturilor arheologice din România**, obligatoriu pentru toate cercetările arheologice, indiferent de sursa lor de finanțare.

Cap. I. Atribuțiile Comisiei Naționale de Arheologie

1. Cercetările arheologice sistematice se execută conform Planului anual al cercetărilor arheologice din România, elaborat și avizat de Comisia Națională de Arheologie. Propunerile pentru efectuarea de săpături arheologice se elaborează de către instituțiile de profil și se trimit secretarului Comisiei Naționale de Arheologie, până cel mai târziu la 1 martie al fiecărui an.
2. Săpăturile arheologice se execută numai pe baza Autorizației de săpătură arheologică, emisă de Ministerul Culturii, în baza avizului Comisiei Naționale de Arheologie.
3. Săpăturile arheologice constau din sondaje, săpături sistematice de durată, săpături preventive și săpături de salvare, și pot fi efectuate numai de către specialiști înscriși în Registrul Arheologilor din România.
4. Autorizațiile pentru săpăturile de salvare, solicitate ulterior aprobării Planului anual, se eliberează, cu avizul biroului Comisiei Naționale de Arheologie, în maximum 5 zile de la înregistrare. În cazurile de urgență, avizul poate fi comunicat telefonic sau prin fax.
5. În cazul întreruperii nejustificate, pe o durată mai mare de trei ani, a unei săpături arheologice sistematice, CNA poate decide anularea dreptului de a continua săpătura.
6. Angajarea cercetătorului din proprie inițiativă în investigarea prea multor puncte arheologice, exceptându-se săpăturile de salvare, și care au drept consecință imposibilitatea de a acționa pe unul sau mai multe șantiere începute, nu este justificare.
7. Comisia Națională de Arheologie are dreptul de a nu aproba ca responsabil științific de șantier un cercetător care solicită să i se atribuie această calitate pentru mai mult de două șantiere, caz în care va propune un alt responsabil din cadrul colectivului științific al șantierului în cauză, de comun acord cu instituția organizatoare.

Cap. II. Tipuri de săpături arheologice

8. Săpăturile arheologice sunt, după modul de desfășurare, de următoarele tipuri:
 - a. Săpăturile sistematice sunt săpături de întindere și durată executate de către colective de specialiști.
 - b. Sondajele sunt săpături arheologice de întindere și durată restrânsă.

- c. Săpăturile preventive sunt cele impuse de prevenirea distrugerii sau degradării obiectivelor arheologice.
 - d. Săpăturile de salvare sunt cele impuse ca urmare a acelor acțiuni umane care pun în pericol iminent patrimoniul arheologic.
9. Șantierele arheologice sunt cele unde are loc o cercetare arheologică și se execută săpături arheologice sistematice, preventive sau de salvare și în cadrul cărora responsabilitățile sunt stabilite conform prezentului Regulament.
10. În cazul sondajelor responsabilitatea științifică aparține arheologului care efectuează săpătura.
11. Cercetarea arheologică care se desfășoară în cadrul unui șantier de restaurare a unui monument istoric se încadrează în categoria sondaje arheologice.
12. Pentru săpăturile de salvare executate în cazul lucrărilor de construire, modificare, extindere sau reparare privind căi de comunicație, dotări tehnico-edilitare, subterane și subacvatice, excavări, exploatări de cariere, Comisia Națională de Arheologie va acorda asistență științifică și Ministerul Culturii va controla prin compartimentul său de specialitate aplicarea legislației în vigoare de către investitor.
13. Utilizarea detectoarelor de metale în situri arheologice, în zonele de interes arheologic prioritar și în zonele cu patrimoniu arheologic reperat este permisă numai ca parte a unui proiect de cercetare științifică, pe baza autorizării prealabile emise de compartimentul de specialitate al Ministerului Culturii.

Cap. III. Atribuțiile responsabilului de șantier

14. Șantierele arheologice sistematice sunt conduse de câte un responsabil științific de șantier propus de instituțiile organizatoare, de comun acord cu Comisia Națională de Arheologie.
15. Responsabilul de șantier nu poate conduce concomitent două sau mai multe șantiere arheologice, în condițiile în care prezența sa este obligatorie pe toată durata desfășurării lucrărilor.
16. Responsabilul de șantier are următoarele atribuții:
- a. asigură respectarea legislației privind evidența, protejarea și conservarea bunurilor de patrimoniu mobil și imobil descoperite pe șantier.
 - b. conduce efectiv lucrările șantierului din punct de vedere științific și răspunde de întreaga activitate desfășurată pe toată durata șantierului.
 - c. propune componența colectivului și șefii de sectoare, cu acordul instituției care organizează cercetarea și, după caz, și al instituției cu care colaborează.
 - d. consemnează într-un protocol obligațiile și drepturile membrilor colectivului, obligațiile de finanțare ale instituțiilor semnatare și regimul de proprietate al bunurilor mobile descoperite.
 - e. întocmește proiectul de săpătură arheologică și stabilește, împreună cu colectivul șantierului, sarcinile și drepturile științifice ale fiecărui membru.
 - f. asigură evidența de șantier a materialelor arheologice descoperite, precum și predarea lor instituției în drept, conform protocolului de șantier.
 - g. asigură întocmirea și păstrarea documentației de șantier (jurnalul de săpătură, planuri, profile, filme, etc.), proprietate a instituției care organizează și finanțează cercetarea.

- h. întocmește raportul tehnic de săpătură după fiecare campanie precum și lista bunurilor de patrimoniu arheologic descoperite, pe care le depune la instituția organizatoare.
- i. poate exclude din colectivul de cercetare pe care îl conduce acei membri care încalcă normele de comportare și deontologie profesională stabilite de comun acord sau Codul Deontologic al arheologilor aprobat de Comisia Națională de Arheologie.
- j. rezolvă litigiile dintre membrii colectivului și pe cele dintre instituțiile colaboratoare, pentru care poate apela la Comisia Națională de Arheologie, conform statutului acesteia.

Cap. IV. Valorificarea cercetărilor arheologice

17. Valorificarea prin publicații a rezultatelor cercetărilor, precum și comunicarea lor publică, este dreptul și obligația celor care efectuează săpături arheologice.
18. Valorificarea integrală este obligatorie și se face la încheierea săpăturii prin redactarea, după caz a unui raport general sau unei monografii. În cazul șantierelor arheologice permanente sau de lungă durată se vor prezenta rapoarte sau studii parțiale, la intervale de 3-5 ani și, la intervale mai mari, lucrări monografice.
19. Raportul final constituie modul de valorificare a unei săpături încheiate definitiv, asigurat de responsabilul de șantier și de ceilalți membri ai colectivului, potrivit sarcinilor stabilite prin protocolul de șantier. Instituțiile din care fac parte responsabilul și membrii colectivului vor asigura condițiile necesare pentru realizarea și editarea lucrărilor respective.
20. Raportul preliminar anual, care prezintă principalele rezultate ale săpăturilor de cercetare arheologică, însoțit de ilustrația necesară, trebuie depus, de către responsabilul de șantier, până la data de 1.03. a anului următor, la instituția finanțatoare.
21. Rezultatele cercetărilor arheologice pot fi comunicate public, prin expoziții, publicații, etc. cu respectarea drepturilor de proprietate intelectuală a cercetătorilor din colectivele respectivelor șantiere.

Cap. V. Dreptul de proprietate intelectuală al cercetătorilor

22. Dreptul cercetătorului de a continua o săpătură arheologică începută de el este garantat, cu excepția următoarelor situații:
 - a. pensionare;
 - b. renunțarea explicită la respectiva săpătură arheologică;
 - c. abandonarea unei săpături sistematice pentru o perioadă mai mare de trei ani, fără o motivație temeinică;
 - d. neexercitarea obligației de a comunica public rezultatele cercetării;
 - e. grave încălcări ale Codului Deontologic al Arheologilor adoptat de Comisia Națională de Arheologie;
 - f. deces;

În situațiile de mai sus CNA, în acord cu instituția organizatoare, poate decide asupra înlocuirii cercetătorului.

Dreptul de a-și valorifica științific rezultatele cercetărilor este garantat în condițiile respectării termenului de 5 ani prevăzut de prezentul Regulament.

Depășirea acestor termene dă dreptul CNA de a analiza și decide asupra încredințării către un alt cercetător a obligației de comunicare publică a rezultatelor cercetărilor.

23. Dreptul de autor al fiecărui cercetător asupra operei sale științifice, oricare ar fi modul sau forma concretă de exprimare, inclusiv asupra schițelor, planșelor, lucrărilor grafice sau altor materiale realizate ca urmare a unei munci de creație intelectuală este garantat și protejat, în condițiile Legii nr. 8/ 1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe. Pentru operele științifice create în cadrul unui contract individual de muncă se vor aplica prevederile art. 44 din Legea nr. 8/ 1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe.
24. Proprietatea științifică exclusivă a cercetătorului asupra rezultatelor săpăturii este garantată pentru o perioadă de 5 ani de la terminarea săpăturii după care instituția organizatoare poate decide, cu avizul Comisiei Naționale de Arheologie, transferul acestor drepturi către un alt cercetător.

Cap. VI. Regimul bunurilor rezultate din săpăturile arheologice

25. Responsabilul de șantier are obligația ca imediat după încheierea campaniei de săpături, să asigure depunerea materialului descoperit la instituția care a organizat cercetarea obiectivului arheologic, cu respectarea prevederilor art. 9.
26. Când cercetarea arheologică se execută prin colaborarea mai multor instituții de profil, regimul bunurilor descoperite (depozitare temporară și definitivă) se va stabili prin protocolul de colaborare al șantierului.
27. Descoperirile de vestigii arheologice sau de bunuri mobile din categoria celor care fac obiectul clasării în patrimoniul cultural național mobil, realizate ca urmare a cercetărilor arheologice, se anunță de titularul autorizației de cercetare serviciilor publice descentralizate ale Ministerului Culturii, în cel mai scurt timp, dar nu mai târziu decât data predării raportului tehnic de săpătură.
28. Materialele arheologice rezultate din săpături sunt din momentul descoperirii proprietatea publică a statului și se află în administrarea instituției care a organizat și finanțat cercetarea – conform protocolului de colaborare.
29. Documentația de șantier devine din momentul întocmirii ei, proprietatea instituției finanțatoare a cercetării arheologice.
30. Materialul arheologic poate fi expus imediat după intrarea lui în inventarul unei colecții muzeale sau de studiu. Conducătorul colectivului este obligat să ia măsurile necesare pentru ca acest material să nu fie reprodus sau publicat de către alți specialiști decât cei care au dreptul la valorificarea științifică asupra lui.
31. Materialul arheologic din colecțiile muzeale sau de studiu asupra căruia nu se aplică art. 20, precum și descoperirile întâmplătoare, pot fi valorificate prin specialiști stabiliți la propunerea instituției deținătoare.

Cap. VII. Obligațiile instituțiilor organizatoare de săpături arheologice

32. Instituțiile organizatoare de săpături arheologice sunt obligate:

- a. să asigure finanțarea cercetării;
- b. să asigure condițiile de lucru și dotarea tehnică pe șantier;
- c. să asigure prelucrarea muzeistică (curățare, întregire, marcare, conservare, desenare, fotografiere) a materialelor descoperite, conform protocolului;
- d. să asigure condițiile întocmirii materialului ilustrativ;
- e. să asigure condițiile tehnico-materiale pentru întocmirea evidenței științifice de muzeu, respectiv de depozit;
- f. să asigure valorificarea științifică a materialelor arheologice descoperite prin comunicarea lor publică;
- g. să asigure prin finanțare și forțe proprii sau în colaborare prelucrarea completă, interdisciplinară a rezultatelor cercetărilor arheologice;
- h. să asigure comunicarea publică a rezultatelor cercetărilor și a materialelor descoperite, a documentației de teren și a evidenței de muzeu, în limitele și termenele prevăzute de prezentul regulament;
- i. să asigure mijloacele corespunzătoare pentru protejarea și conservarea vestigiilor rezultate prin săpăturile arheologice.
- j. să obțină avizul tehnic de specialitate al Ministerului Culturii în cazul siturilor arheologice care fac parte din „Lista Monumentelor Istorice”.

Cap. VIII. Protocoale de colaborare

33. În protocoalele de colaborare care se încheie între mai multe instituții de profil se vor menționa în mod obligatoriu:
 - a. responsabilul de șantier, componența colectivului și sarcinile pentru fiecare membru al colectivului;
 - b. planul de lucru pe toată durata săpăturii, defalcăt pe campanii, în funcție de evoluția cercetării; defalcarea pe campanii va putea fi modificată corespunzător cu acordul instituțiilor colaboratoare;
 - c. repartizarea sarcinilor între parteneri: finanțarea săpăturii și conservării, răspunderea privind aprovizionarea tehnico-materială, răspunderea și finanțarea măsurilor de relevare și ridicare topografică, conservarea in situ, protejarea bunurilor imobile, condițiile de valorificare și modul de finanțare a acesteia;
 - d. regimul bunurilor descoperite (depozitarea temporară și definitivă, prelucrarea muzeistică, păstrarea și conservarea bunurilor mobile);
 - e. modul de valorificare științifică, prin comunicare publică, a bunurilor arheologice descoperite, cu asigurarea respectării art. 20 și 21 ale prezentului Regulament.
 - f. repartizarea sarcinilor de valorificare a descoperirilor arheologice între membrii colectivului, potrivit cu participarea lor la cercetările arheologice efectuate pe șantier;
 - g. termenele precise și concrete de îndeplinire a diferitelor operații de prelucrare și valorificare a materialelor și documentației de șantier, conform prevederilor acestui regulament;
 - h. alte precizări care vor fi considerate necesare.
34. În cazul nerespectării prezentului regulament, colectivele de cercetare sau cercetătorii pot pierde dreptul de a continua săpăturile, pe baza hotărârii CNA, după o prealabilă atenționare.

Cap. IX. Săpături arheologice întreprinse de cercetători străini în România și de cercetători români în străinătate

35. Comisia Națională de Arheologie poate autoriza săpături arheologice pe teritoriul României ale instituțiilor de specialitate din străinătate în următoarele condiții:
- a. respectarea prevederilor Regulamentului de organizare a săpăturilor arheologice, a Codului Deontologic și a legislației românești în vigoare;
 - b. colaborarea științifică cu o instituție românească de profil;
 - c. încheierea unui protocol între partenerul român (universitate, institut, muzeu) și instituția din străinătate care să conțină următoarele prevederi obligatorii: condițiile finanțării, responsabilul și componența colectivului de cercetare, proiectul de cercetare, modalitățile de valorificare științifică și muzeistică.
 - d. obligativitatea partenerului străin de a contribui financiar sau prin alte modalități (burse de specializare, materiale de șantier etc.) la dezvoltarea proiectului de cercetare la care participă.
 - e. patrimoniul arheologic rezultat din aceste săpături este integral proprietatea statului român și nu poate părăsi țara decât pe baza unei convenții, cu scopul restaurării/conservării sau expunerii temporare, conform reglementărilor legale în vigoare.

Cap. X. Dispoziții finale

36. Orice încălcare a prezentului regulament va fi adusă obligatoriu la cunoștința CNA care va aplica sancțiunile prevăzute de lege și de reglementările ei interne.